

RAPPORT SOCIAAL EN CULTUREEL PLANBUREAU

EEN ONBEGRIJPelijke CONCLUSIE

Donderdag 8 november verscheen het rapport *Het culturele leven*, een onderzoek door het Sociaal en Cultureel Planbureau. Wie in cijfers gelooft zou er, bij snelle lezing, uit kunnen opmaken dat de Nederlander uiterst actief deel uitmaakt van het culturele leven. Een omkering is ook mogelijk, een schrikbarende conclusie zelfs: een derde tot zelfs zestig procent van Nederland doet niet actief aan cultuur. Een bijna onbegrijpelijke conclusie.

Door Erwin Angad-Gaur Illustratie: Robert Swart

Wat beweren de onderzoekers precies? Onder 'cultureel leven' wordt volgens de onderzoekers een breed begrip bedoeld, men wil daaronder zowel kunst (podiumkunst, beeldende kunst, literatuur, film en video), erfgoed (immaterieel en materieel) als ontwerp (architectuur, design) verstaan. Ook gaat het om gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde uitingen, professioneel beoefend of gedaan door amateurs.

Aangezien de scheiding tussen professional en amateur in de cultuurwereld steeds kleiner wordt, een begrijpelijke keuze, zou ik cynisch kunnen opmerken.

AMATEUR

Maar buiten dat cynisme: culturele belangstelling kan de Nederlander niet ontzegd worden, stellen de onderzoekers. Tweederde van de bevolking neemt als amateur deel aan culturele uitingen. De meesten doen dat door te zingen, een instrument te bespelen, te tekenen of te schilderen. Een derde houdt zich bezig met erfgoed,

waaronder vooral onderzoek naar lokale geschiedenis of naar historische personen. Het is een aanzienlijk percentage. Wel moet aangetekend worden dat het aandeel van tweederde van de bevolking ontstaat als gerekend wordt met een deelname aan het culturele leven van "ten minste één keer per jaar". Uitgaande van "minstens twaalf keer per jaar" gaat het om 40 procent van de Nederlanders.

Er zijn vele activiteiten in het sociale leven waar een lager percentage actieve participatie te vinden is.

DEFINITIES

Niettemin verbaast mij dit soort cijfers. Het heeft met definities te maken uiteraard. De meting is, zoals zo vele metingen, zo lang als zij breed is. Elke Nederlander participeert in cultuur, niet jaarlijks of maandelijks, maar dagelijks. Alleen al door te spreken, door te sms'en of te mailen, op Twitter of sociale media, door een liedje te zingen onder de douche, te

schrijven in het dagboek of te knutselen met de kinderen. Elke Nederlander consumeert op eenzelfde wijze cultuur: het is als ademen, we kunnen niet zonder.

Waar komt het idee van slechts tweederde van ons land (of zelfs maar veertig procent) dan toch vandaan? Hoe kan men concluderen dat een derde (of zelfs zestig procent) van onze landgenoten *niet* actief aan cultuur doet?

Uit definities en uit perceptie, is het enig mogelijke antwoord. Uit enquêtes en uit het eigen besef van de ondervraagden. Uit een diepgeworteld calvinisme wellicht?

HOKJES

Vraag een Nederlander of hij of zij aan cultuur doet en het antwoord is ontkennend. Vraag hem of haar of hij/zij lid is van een vereniging en hij of zij beaamt dat enthousiast. De zangvereniging, de toneelvereniging, de sportvereniging. Geen land ter wereld, waar meer in kleine groepsverbanden gefunctioneerd wordt dan in ons land

'ELKE NEDERLANDER CONSUMEERT OP EENZELFDE WIJZE CULTUUR: HET IS ALS ADEMEN, WE KUNNEN NIET ZONDER'

van hokjes, het land van iedereen zijn eigen zuil. Het land waar, wat wij achter gesloten deuren doen, niet voor publiek bevestigen geschikt lijkt. Ook niet als het voor de hele wereld op Facebook te volgen is. De Nederlander beseft pas aan cultuur te doen als hij dat officieel of in groepsverband doet, zo lijkt het. En zo lijken ook de onderzoekers te denken, al beweren zij anders.

"Het culturele leven is een belangrijk onderdeel van het maatschappelijk leven en voor velen ook van het individuele leven. Het heeft ruimtelijke, sociale en economische betekenis, het biedt mogelijkheden tot identificatie en discussie, tot ontspanning en (zelf) reflectie," aldus de onderzoekers. Het

besef van individuele cultuurbeoefening kent men dus wel. "Het SCP heeft een model ontwikkeld om het culturele leven in Nederland in kaart te brengen," vervolgen zij trots, "Het was hiertoe uitgenodigd nadat het ministerie van OCW op advies van de Raad voor Cultuur stopte daarover zelf de overzichtspublicatie *Cultuur in Beeld* uit te brengen. Dit model bestaat eruit 10 culturele domeinen te bezien vanuit het perspectief van 14 kernthema's."

Ben ik al te streng als ik hen zou willen terugverwijzen naar de tekentafel?

Het rapport is te vinden via https://www.scp.nl/Nieuws/Een_model_om_Het_Culturele_Leven_in_kaart_te_bringen